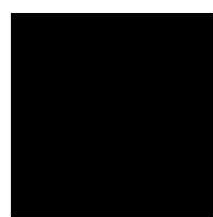
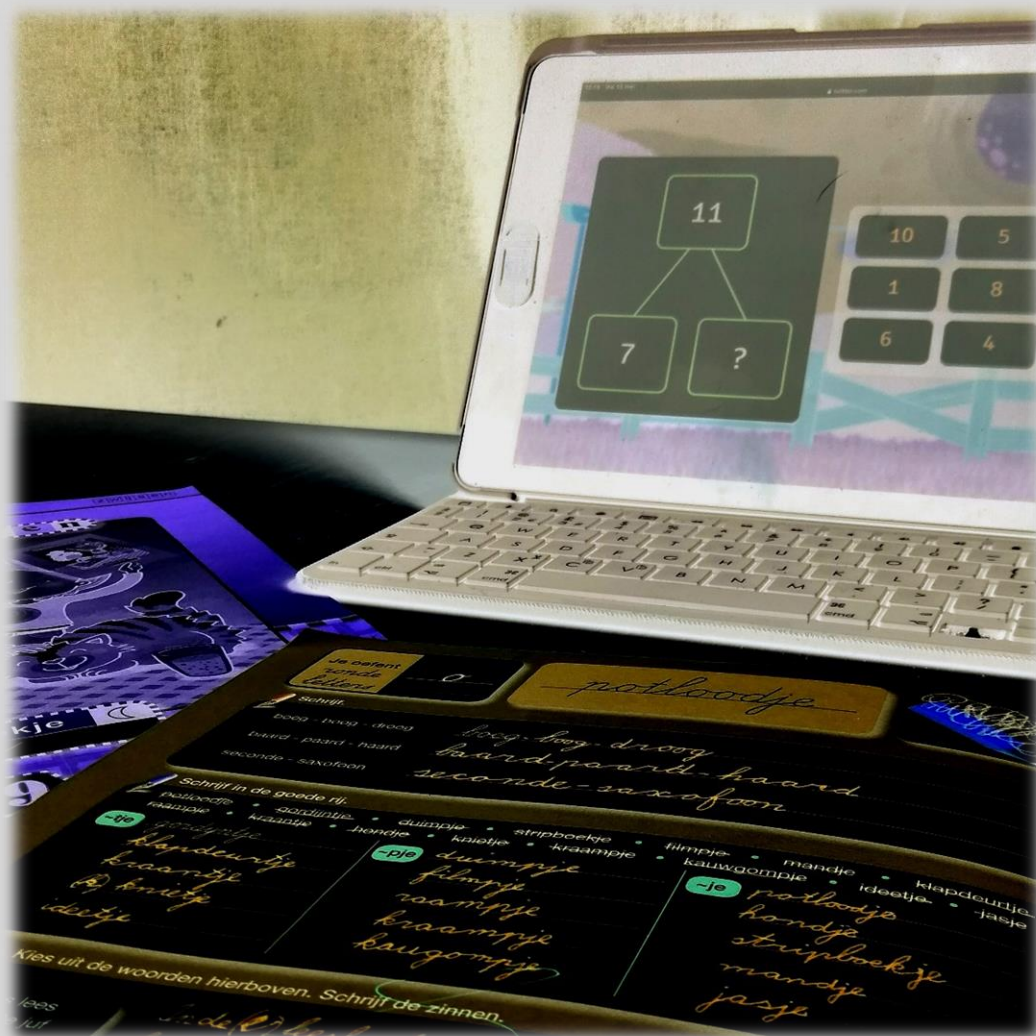

Ervaringen van ouders met thuisonderwijs

De Swart
Onderzoek en Advies

Mei 2020

De Swart Onderzoek en Advies
Dominee Veenweg 77
8456HK De Knipe

06 50 989502
info@deswart.frl
www.deswart.frl

KVK 77203615

Samenvatting

In de periode van 14 april tot en met 29 april 2020 hebben ouders van verschillen basisscholen verspreid over Friesland deel kunnen nemen aan het onderzoek naar hun ervaring met thuisonderwijs, het gevolg van de verplichte sluiting van de scholen vanwege de Coronacrisis.

Ouders geven de scholen gemiddeld 8,1 voor de manier waarop ze het thuisonderwijs aangepakt hebben. Communicatie, digitale leermiddelen, oplossen van problemen en ondersteuning, scholen hebben dit goed opgepakt. Hoewel docenten licht lager scoren (8.0), geeft ruim de helft van de ouders (52%) aan dat de waardering voor het vak van docent toegenomen door het thuisonderwijs. Een klein gedeelte van de ouders, 7%, overweegt zelfs een baan in het onderwijs! Daar tegenover staat dat het thuisonderwijs bij 15% van de mensen zo goed bevallen is, dat ze dit overwegen voor de toekomst.

Moeders zijn de grootste thuisonderwijzers, maar ook vaders en anderen worden ingezet. Ook lijken moeders beter te kunnen omgaan met de digitale wereld van het thuisonderwijs dan vaders. Thuisonderwijs geven vergt wel een grote tijdsinvestering: 84% van de gezinnen is er twee of meer uren per dag mee bezig, de meesten 3 tot 4 uur. Naarmate er meer kinderen thuisonderwijs krijgen, vinden ouders dat de school daar niet goed rekening mee houdt. Het is natuurlijk ook niet makkelijk om op meerdere niveaus les te moeten geven. Wat geen rol speelde, was de (gedwongen) werksituatie van de ouders of hun opleidingsniveau.

Kinderen gaan volgens de ouders over het algemeen goed om met het thuisonderwijs. Een ruime meerderheid van de ouders (80%) geeft aan dat het gezin de situatie met thuisonderwijs goed aankan. Zo'n 22% zegt negatieve effecten bij de kinderen te zien. Als dit het geval was, vinden de ouders zelf ook dat zij en het gezin last hebben van de situatie. Natuurlijk moet hier goed naar gekeken worden, maar het moet ook een opsteker zijn voor alle ouders en scholen dat de ruime meerderheid de afgelopen weken tot een succes heeft weten te maken.

Slechts eenderde van de ouders is bezorgd dat het niveau van hun kinderen in de afgelopen periode achteruit was gegaan. Ouders die hoogopgeleid zijn en ouders die thuis werkten zijn minder bezorgd hierover. Lager opgeleide ouders vinden het moeilijk om in te schatten of hun kinderen achterstanden hebben opgelopen. Opvallend, want beide groepen geven aan in dezelfde mate de stof goed genoeg te beheersen om thuisonderwijs te geven.

Inleiding

In de periode van 14 april tot en met 29 april 2020 hebben ouders van verschillen basisscholen verspreid over Friesland deel kunnen nemen aan het onderzoek naar hun ervaring met thuisonderwijs, het gevolg van de verplichte sluiting van de scholen vanwege de Coronacrisis. De crisis dwong zowel scholen als ouders halsoverkop een nieuwe manier van lesgeven uitvinden: thuisonderwijs. In het onderzoek van De Swart Onderzoek en Advies konden ouders hun ervaring delen over onder meer de studiebelasting, de lesstof, communicatie en het gebruik van digitale leermiddelen.

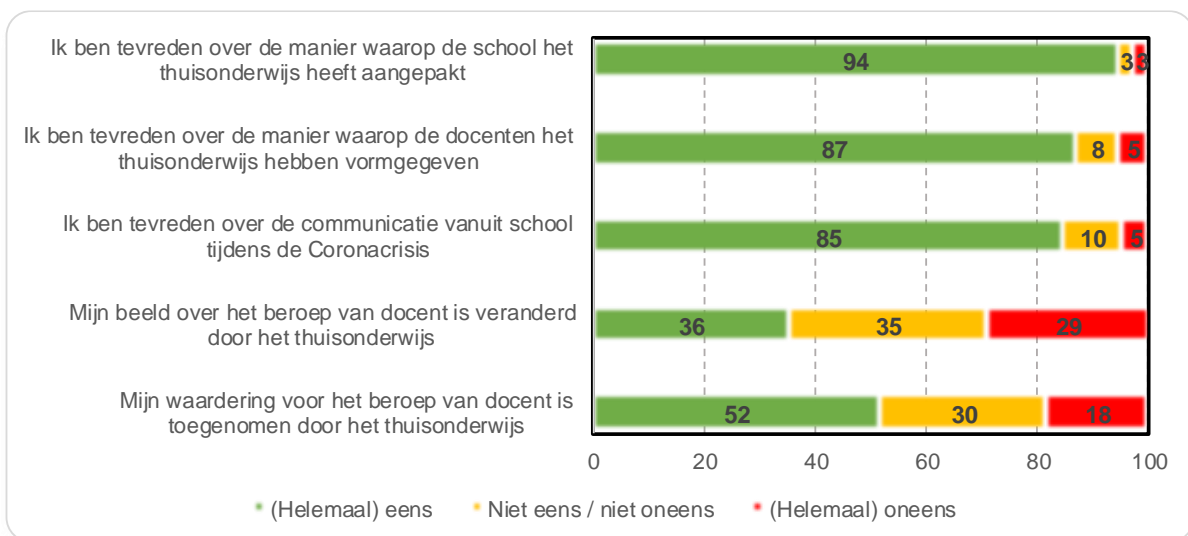
De Swart Onderzoek en Advies heeft de resultaten samengevat en geanalyseerd (middels SPSS). Alle uitkomsten van de vragen zijn geanalyseerd op verbanden met opleidingsniveau, geslacht, thuissituatie, werksituatie en aantal kinderen waaraan thuisonderwijs wordt gegeven. Daarnaast zijn specifieke relaties bekeken, bijvoorbeeld tussen bezorgdheid over het niveau van de kinderen en het beheersen van de lesstof door de ouders. Daar waar statistische correlaties waren, zijn deze aangegeven in de resultaten. Soms was er wel sprake van een verband maar kon er geen statistisch verband worden aangetoond. Deze worden geduid in termen als 'er lijkt een verband'. Ook zijn diverse grafieken opgenomen waarin de percentages overzichtelijk zijn weergegeven.

Resultaten

Algemeen

Ouders geven gemiddeld een 8,1 voor de manier waarop scholen de het thuisonderwijs hebben aangepakt. De docenten krijgen een 8,0. De mediaan, het rapportcijfer dat het meest wordt gegeven, is in beide gevallen een 8.

Dit beeld wordt weerspiegeld in de stellingen over de tevredenheid van de aanpak van het thuisonderwijs (figuur 1). Zo'n 94% is tevreden over de manier waarop school het thuisonderwijs heeft aangepakt. 87% vindt hetzelfde over de rol van de docenten. Ook is het een grote mate van tevredenheid (85%) over de communicatie vanuit school tijdens de Coronacrisis.

Figuur 1 Stellingen over de aanpak van het thuisonderwijs

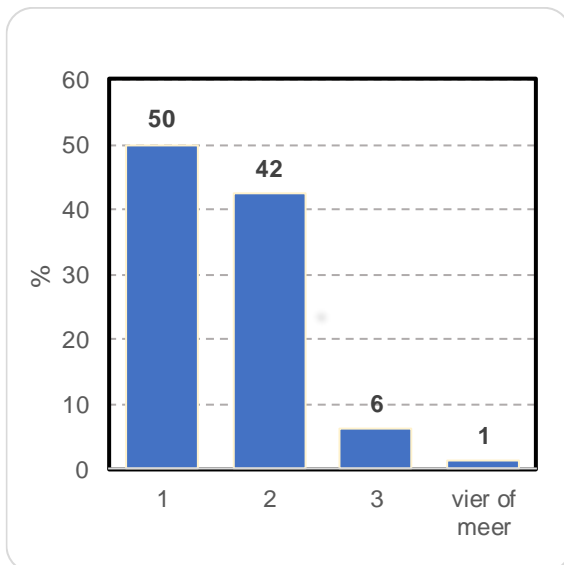
Het thuisonderwijs heeft voor 36% van de ouders verandering gebracht in het beeld van het beroep van docenten. Laag opgeleide ouders geven het meest aan dat hun beeld van het beroep van docent is bijgesteld (73%), gevolgd door middelbaar opgeleide ouders (45%). Van de hoog opgeleide ouders geeft 47% aan dat hun beeld juist niet is veranderd.

Ook de waardering van het beroep van leraar is toegenomen door het thuisonderwijs. Ruim de helft van de ouders (52%) geeft aan dat de waardering voor het beroep van docent is toegenomen door het thuisonderwijs. Ook hier zien we dat de waardering het meest is toegenomen onder laag opgeleide ouders (93%), gevolgd door middelbaar opgeleide ouders (62%) en ouders met een hoog opleidingsniveau (33%). De mate waarin de waardering is toegenomen is gecorreleerd aan de mate waarin het beeld over het beroep van docent is veranderd.

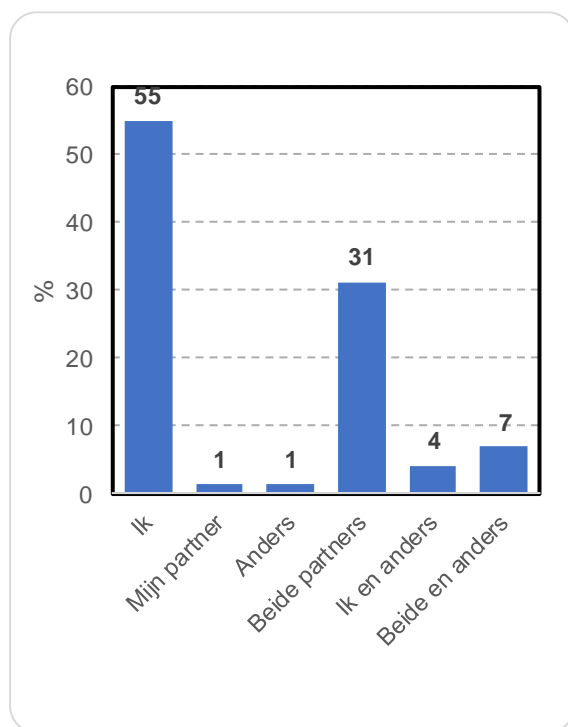
Wie geeft het thuisonderwijs?

In de meeste gezinnen wordt aan 1 (50%) of 2 (42%) kinderen thuisonderwijs gegeven (figuur 2). In 6% van de gezinnen wordt aan drie kinderen thuisonderwijs gegeven en in 1% van de gezinnen aan vier of meer kinderen.

Figuur 3 laat zien dat het onderwijs in de meeste gevallen wordt verzorgd door de ouder die vragenlijst heeft ingevuld (55%) of haar/zijn partner (31%). In de overige gevallen worden ook anderen bij het onderwijs betrokken. Het onderwijs wordt vrijwel geheel door de moeders verzorgd al dan niet in combinatie met hun partner. Bij middelbaar opgeleide ouders wordt het merendeel (69%) van het onderwijs door de moeder voor haar rekening genomen terwijl bij

Figuur 2 Aantal kinderen per gezin waaraan thuisonderwijs wordt gegeven

Figuur 3 Overzicht wie thuisonderwijs verzorgd

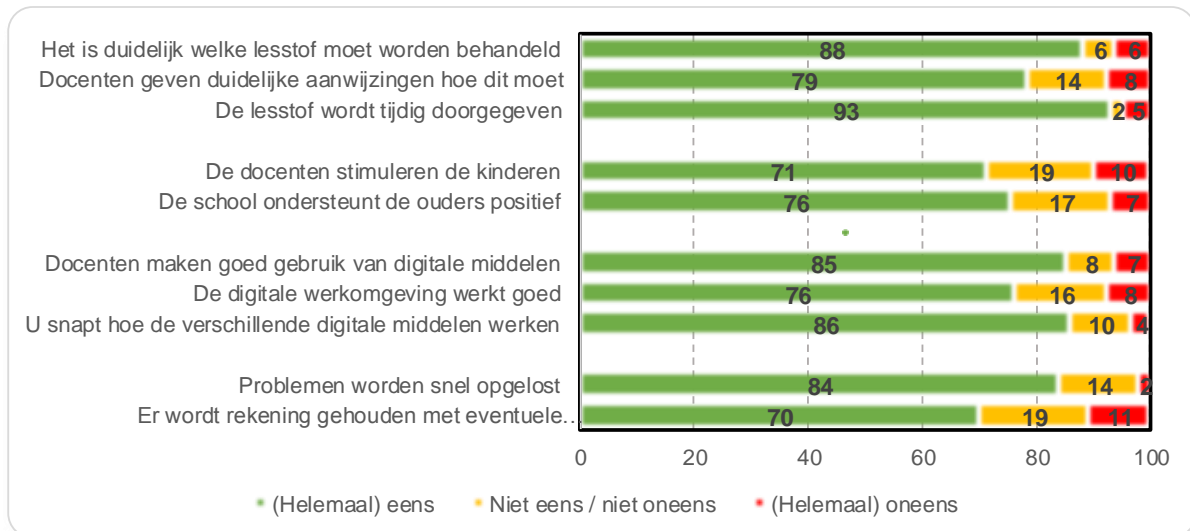
hoog opgeleiden zo'n 42% bedraagt; in 46% van de gevallen dragen beide hoogopgeleide partners zorg. Wanneer tenminste een van de ouders thuis gedurende de coronacrisis (gedwongen) thuis is, wordt het thuisonderwijs in 61% van de gevallen door deze opvoeder verzorgd. Wanneer er sprake is van beide partners (deels) buitenshuis werken wordt in 40% van de gevallen iemand anders dan de ouders zelf betrokken bij het thuisonderwijs.

De meeste gezinnen (35%) zijn drie tot vier uur per dag bezig met het voorbereiden en geven van thuisonderwijs. Zo'n 27% is 2 tot 3 uur bezig en 22% geeft aan tussen de nul en twee uur te besteden aan thuisonderwijs. Slechts 16% van de ouders besteedt vier of meer uur aan thuisonderwijs per dag. De tijdsbesteding neemt toe met het aantal kinderen waar thuisonderwijs aan wordt gegeven. Er is geen verband tussen

de tijd dat ouders bezig zijn met thuisonderwijs en opleidingsniveau of werksituatie.

Begeleiding vanuit school

Ouders zijn over het algemeen positief over de manier waarop de begeleiding van het thuisonderwijs vanuit school plaatsvindt (figuur 4). Ouders vinden dat het duidelijk is welke lesstof moet worden behandeld (88%) en dat deze tijdig wordt doorgegeven (93%). Minder ouders (79%) zijn het er (helemaal) mee eens dat docenten duidelijk aangeven hoe dit moet.

Figuur 4 Stellingen over de begeleiding van het thuisonderwijs vanuit school

Een ruime meerderheid van de ouders geeft aan dat docenten de kinderen stimuleren (71%) en de ouders positief ondersteunen (76%). Ook zijn ouders zijn over het algemeen tevreden over de digitale werkomgeving (76%) en de manier waarop docenten hier gebruik van maken (85%). En ouders geven aan zelf snel begrijpen hoe de digitale middelen werken (86%). Ook is 84% van de ouders het (helemaal) ermee eens dat problemen snel worden opgelost.

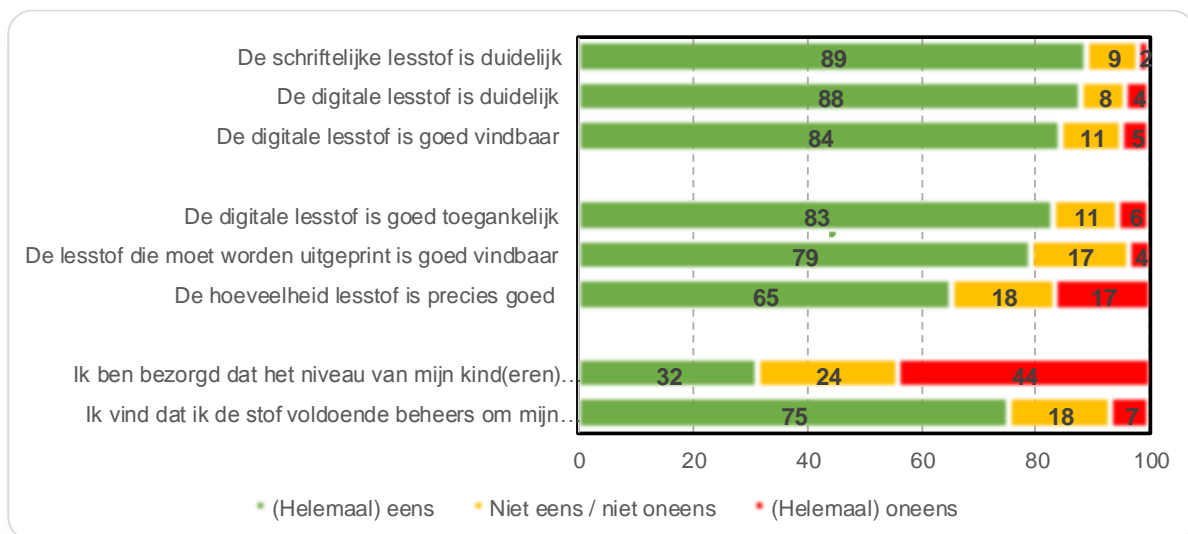
Tenslotte geeft bijna driekwart (70%) van de ouders aan het (helemaal) eens te zijn dat er rekening wordt gehouden met persoonlijke omstandigheden. Zo'n 19% is neutraal en 11% is het hier (helemaal) niet mee eens. Het gevoel dat er rekening wordt gehouden met persoonlijke omstandigheden is negatief gecorreleerd aan het aantal kinderen waaraan thuisonderwijs wordt gegeven. Opvallend genoeg is er geen verband met opleidingsniveau of werksituatie tijdens de Coronacrisis.

Het niveau van de kinderen en de lesstof

De meeste ouders (75%) geven aan de stof voldoende te beheersen om hun kinderen te begeleiden (figuur 5). Moeders vinden vaker (82%) dan vaders (63%) dat ze de lesstof voldoende beheersen. Er is geen verband gevonden tussen opleidingsniveau en het wel of niet voldoende beheersen van de lesstof

Eenderde van de ouders is bezorgd dat het niveau van hun kinderen lager wordt door het thuisonderwijs (32%). Zo'n 24% is neutraal en de grootste groep ouders (44%) geeft aan geen zorgen hierover te hebben. Ouders die aangeven de lesstof voldoende te beheersen om hun kinderen thuisonderwijs te geven, hebben meer vertrouwen erin dat het niveau van hun kinderen niet lager wordt (50%) dan ouders die de stof naar eigen zeggen niet beheersen (30%).

De zorg over negatieve gevolgen van het thuisonderwijs op het niveau van de kinderen neemt af met het opleidingsniveau van de ouders. Onder hoog opgeleide ouders is het merendeel niet bezorgd (54%) over de invloed van het thuisonderwijs op het niveau van hun kinderen. Onder middelbaar opgeleide ouders is dit 42%. Ouders met een lagere opleiding geven over het algemeen aan (69%) niet te weten wat het gevolg van thuisonderwijs is op het niveau van hun kinderen. Opvallend is verder dat ouders die tijdens de Coronacrisis (verplicht) thuis zijn, minder bezorgd zijn over een niveaudaling van hun kinderen (48%) dan ouders die (deels) buitenshuis werken (40%).

Figuur 5 Stellingen met betrekking tot de lesstof

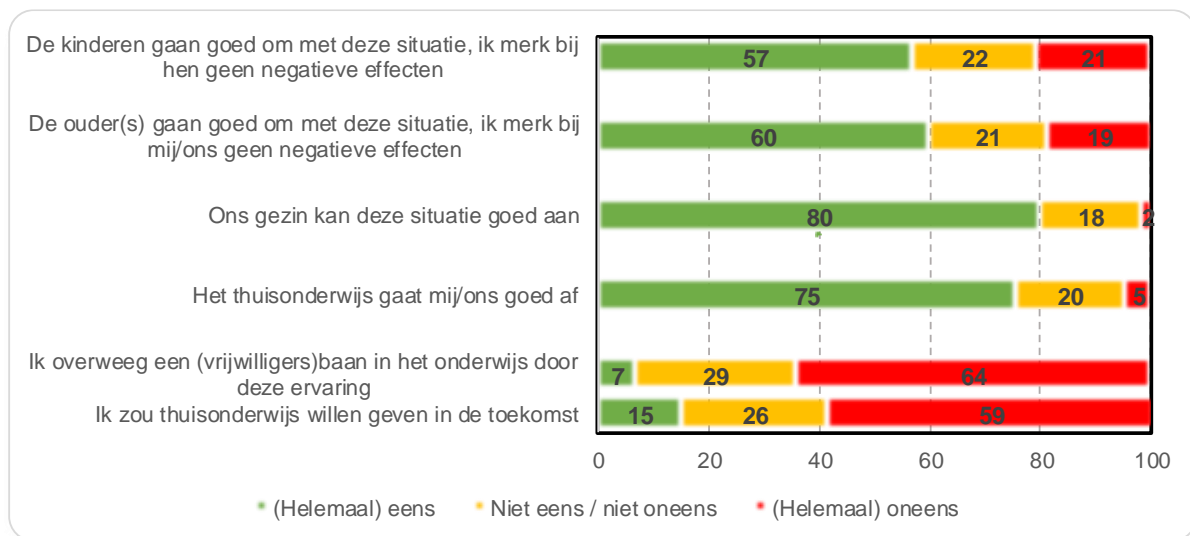
Zowel de schriftelijke als de digitale lesstof wordt over het algemeen als duidelijk en goed vindbaar ervaren, blijkt uit figuur 5. Stellingen hierover worden door de meeste ouders (79% of meer) met (helemaal) eens beantwoord. Moeders lijken de digitale lesstof duidelijker te vinden en beter te kunnen vinden dan vaders.

Waar het gaat om de hoeveelheid lesstof, geeft 65% van de ouders aan dit 'precies goed' te vinden. Ouders met één of twee kinderen in het thuisonderwijs zijn over het algemeen tevreden met de hoeveelheid lesstof (72% resp. 67%). Dit terwijl ouders die drie kinderen thuisonderwijs geven overwegend lijken aan te geven het (helemaal) niet eens te zijn met de stelling hierover

(67%). Opleidingsniveau en werksituatie tijdens de Coronacrisis zijn niet van invloed op de tevredenheid met de hoeveelheid lesstof.

Invloed thuisonderwijs op thuissituatie

Tenslotte is ouders nog gevraagd naar de invloed van het thuisonderwijs op de thuissituatie. De meeste ouders (80 %) geeft aan dat het gezin de huidige situatie met thuisonderwijs goed aankan. Ruim de helft van de ouders (57%) geeft aan dat de kinderen goed omgaan met deze situatie. Zo'n 21% van de ouders bespeurt negatieve effecten bij de kinderen. Ouders geven over het algemeen aan zelf goed om te kunnen gaan met de situatie (60%). Zo'n 19% geeft aan dat negatieve effecten bij zichzelf te bemerken. Ouders die negatieve effecten bij zichzelf bemerken, zien vaker een negatieve effect bij hun kinderen dan ouders die aangeven geen negatieve effecten te bemerken. Ook zien ouders die aangeven minder goed met de situatie om te gaan, eerder dat het gezin de situatie niet goed aankan dan ouders die geen verandering bij zichzelf bemerken.

Figuur 6 Stellingen over de invloed van thuisonderwijs op de thuissituatie

Hoewel de meeste ouders (75%) aangeven dat het thuisonderwijs hen goed afgaat, overweegt slechts 7% een (vrijwilligers)baan in het onderwijs door deze ervaring. Opvallend is dat 15% aangeeft in de toekomst thuisonderwijs te willen geven. Deze cijfers zijn onafhankelijk van geslacht, opleidingsniveau of werksituatie tijdens de Coronacrisis.

© De Swart Onderzoek en Advies (De Knipe), 2020.

Verveelvoudigen is toegestaan, mits De Swart Onderzoek en Advies als bron worden vermeld.